

pels warme melk in de, van tijd tot tijd, opengesperde snavel.

Het waren de momenten dat de jonge vogel het noodzakelijk achttien enige „alarmkreten” te laten horen.

De regenbui was inmiddels overgetrokken en vlak bij onze hut was een merelpaar druk doende voedsel te verzamelen voor hun wachtend kroost. De zon begon weer te schijnen en het kwam ons ’t beste voor de jonge gaai aan Moeder Natuur terug te geven en ergens op een plekje in de zonneschijn te zetten.

Moeder en vader gaai zagen wij dikwijls in de nabijheid van onze stulp vliegen en wie weet, zo dachten wij, zullen zij zich wel over hun kind ontfermen.

Het jonge vogeltje werd buiten gezet en wij trokken ons terug om te zien wat er verder zou gaan gebeuren.

Het duurde niet lang of de jonge gaai liet een onvoldragen schor krassend geluid horen. Nieuwsgierig kwam de merel nader. De jonge gaai sperde zijn snavel open en ogenblikkelijk begon de merel de jonge vogel te voeren. Daarna begon de merel opnieuw voedsel te verzamelen en de gaai tripte achter haar aan. De onverzadigbare vogel volgde de merel onophoudelijk, steeds vragend om meer en meer voedsel. Ten koste van haar kroost ging de merel hiermede voort.

Vader merel bleef zijn kroost getrouw en zagen wij voortdurend af en aan vliegen. Een enkele maal bemoeide ook hij zich met de jonge gaai. In de namiddag zagen wij het ons bekende gaaienpaar aan komen vliegen, maar ogenblikkelijk werden zij geattaqueerd door het merelpaar en... de gaaien zochten, onder luid gekrijs, hun heil in de vlucht. Enige dagen zagen wij de jonge gaai niet meer, ontdekten de vogel later op een andere plek, zichtbaar gegroeid en nog steeds in gezelschap van de merel...

Onze tijd, om huiswaarts te keren, was aangebroken en wij namen afscheid van de kampleider. Wij vertelden hem onze bevindingen met de vogels. Hij keek heel somber en zijn enig commentaar was: „U had die jonge gaai moeten „neerdrukken”. Vragende blikken...

Bij dieper nadenken begrepen wij dat wij de jonge vogel, vijand van de zangvogels, hadden moeten doden.

Maar zo dachten wij — lafaards als wij zijn — doodslag ligt niet op onze weg...

Putten, Juli 1957

Freek van der Meer

Merelpech

M’n eerste „merelavontuur” beleefde ik, toen ik een jaar of acht was. De hoofdonderwijzer van de school tegenover het ouderlijk huis was naar een andere standplaats vertrokken en de nieuwe „bovenmeester” was er nog niet. Dus hadden wij jongens vrij (nou ja, vrij!?) toegang tot de tuin bij de school, die vol was van geheimzinnige struikenlaantjes en kreupelhoutpartijen.

Op een zonnige morgen liepen we langs de slootkant, waarin de speenkruidbloempjes en de morgensterren bloeiden (typisch dat ik het nog voor

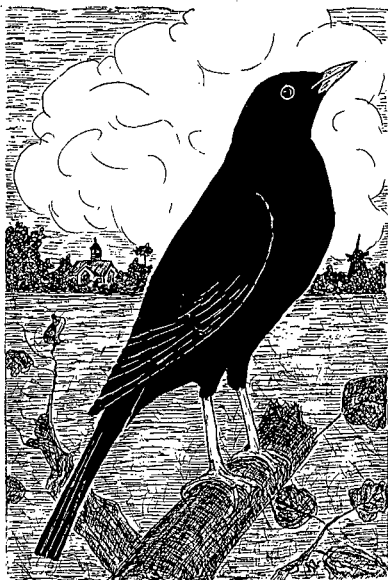
me zie alsof het gisteren gebeurde!) en vonden daar in een verwilderde ligusterstruik een merelnest, al hield mijn vriendje stijf en strak vol dat het een nest van een kwartel was...

En daar ik juist thuis onder de dakgoot een uit het nest gevallen, kaal spreeuwenjong had gevonden, leek dit me ineens de ideale oplossing om de vondeling uit de bloempot in moeders schuur naar dit merelnest te laten verhuizen. Tussen merels en spreeuwen zag ik tenslotte niet zoveel verschil, dus dat kwam best goed. Zo belandde de kale aanstaande spreeuw tussen de mereleieren. Onnodig te zeggen, dan mijn goed bedoelde adoptie-bemiddeling op niets uitliep.

Sedertdien is de merel mijn lievelingsvogel, waarom we hem elk jaar met een extra oplettend oog beschouwen. We hebben in de loop der jaren dan ook tal van merelnesten gevonden, dikwijls op de gekste plaatsen (vanuit mensenstandpunt gezien dan). Bij voorbeeld: in het gat van een boom naast de speelplaats van de school, waar dagelijks de kinderen zó in het nest konden kijken, zodat er van het broedsel dan ook niets terecht kwam. Meer geluk had de vogel toen hij daarna een nieuwe woning bouwde in een hulstboom aan de andere kant van de speelplaats, waar de jeugd het nest pas ontdekte, toen de jongen al waren uitgevlogen. Verder vonden we een nest op een stapel hout in een tuin, waar het krioelde van de katten; op een ijzeren stang onder het afdak van de werkplaats van de dorpssmid, waar dagelijks paarden werden beslagen en machines stonden te puffen; in een jasmijnstruik op tien centimeter afstand van een plat schuurdak, vanwaar zelfs de meest luie kat zonder moeite het nest met zijn poot kon leeghalen; in de holte van een gekapte elzestruik langs een pad in het Amsterdamse Bos enz.

Helaas biedt onze eigen tuin geen waarnemingsmogelijkheden. Deze is van een zodanige grootte dat — bij wijze van spreken — twee mussen elkaar al in de weg zitten. Daarom waren we blij, dat we in en om de tuin van het ouderlijk huis de laatste jaren enkele broedsels onder controle konden houden. Al is de afloop hiervan zó, dat er maar één zijn bestemming bereikte...

Het begon in 1955. Een merelpaar had zijn tenten opgeslagen in een vlierstruik aan de slootkant bij de bureu. Buurman vernielde echter dit nest, omdat hij iets had tegen die „zwarte vogels, die het altijd op de aardbeien hadden voorzien”. Nu had buurman in zijn tuin geen enkele aardbei, (al gebiedt de eerlijkheid me om te vertellen, dat merels en rijpe aardbeien een grote aantrekkingskracht hebben. Zelfs heb ik eens gezien dat een aardbeienbed met een net was afgedekt, maar een merelman zocht

net zo lang totdat hij een opening vond om onder het net door te glippen en van de sappige vruchten te gaan snoepen.).

Maar ter zake: het merelpaar maakte een nieuw nest in een andere vlierstruik. Hier scheen alles beter te gaan, doch toen de jongen bijna vliegvlug waren, werden ze ontdekt door de kater van de buren aan de andere kant. Geen enkele ontsnapte deze slachtpartij.

In juli 1956 kwam er weer een merelnest, nu in het hoogste topje van de kastanjeboom, zes meter boven de grond, vlak onder de bovenste bladeren. Het leek een ideaal plekje, want geen kat kon het bereiken. Het eerste legsel vloog dan ook uit met uitzondering van één jong, dat in zijn prille kinderdagen naar beneden tuimelde en dood viel.

Eind juli werd het nest opgeknapt en kwamen er weer eieren in. Op 29 juli stond er echter een flinke zuidwesterstorm, die de dunne toptakken met het nest zeker meer dan een halve meter heen en weer zwiepte. Het was aandoenlijk om te zien, hoe de oude vogel af en toe met de vleugels sloeg om niet van het nest te waaien. Soms kon ze zich echter niet houden. Dan fladderde ze over de takken, hipte zenuwachtig om haar nest, om dan met veel moeite weer op de eieren plaats te nemen. Toen de wind in de nacht nog in kracht toenam, waaide het echter uit de boom.

Op de voorlaatste dag van maart 1957 waren de merels weer present en begonnen zij een nest te bouwen in de goot, op de hoek van het huis, juist boven de stortbak. Nog vóór dit klaar was, werd het door een fikse regenbui uit elkaar gespoeld.

Op 2 april viel de keus weer op de kastanjeboom van verleden jaar. Op de plaats, waar de onderste tak uit de stam komt, kwam het nest te liggen, dat „in de rug” werd gesteund door een aan de boom gebonden paal. Op 13 april begon de vogel te broeden — er waren toen vier eieren — en hield dit vol tot 1 mei. Toen werd het nest verlaten; de eieren waren onbevruucht.

Na enkele dagen werd de eerste spriet gelegd voor een nieuwe woning, nu weer in de vlierstruik, waar twee jaar geleden de kat een einde maakte aan het jonge gezin. Op 10 mei waren er vijf eieren. Er werd gebroed tot 27 mei, waarna ook dit nest in de steek werd gelaten (opnieuw onbevruichte eieren).

Drie dagen later was er een nieuw nest klaar, nu op een zijtak van de kastanjeboom, ongeveer een meter van de stam. Op 4 juni zwiepte echter een felle noorderstorm de tak zó hoog op, dat de eieren onder de boom kapot vielen.

Gedurende enkele dagen verzamelden de merels weer nestmateriaal in de tuin, maar nu verdwenen ze hiermee naar een verder gelegen plaats, zodat geen waarnemingen meer konden worden verricht.

Daar er echter nadien geen merels met jongen werden gezien, is het vermoeden alleszins gerechtvaardigd, dat ook van dit legsel weer niets terecht kwam.

Deze feiten, en de ervaringen dat we in onze naaste omgeving nog verscheidene andere mislukte merellegfels weten, zijn de reden dat we de laatste jaren een beetje pessimistisch zijn geworden. Al wil hetgeen hier werd meegemaakt natuurlijk absoluut geen algemene regel zijn.